Özetleme, Karşılaştırma ve Sınıflandırma

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Özetleme:** Bir metnin ana düşüncesini ve önemli bilgilerini, gereksiz ayrıntıları çıkararak kendi cümlelerimizle kısaca anlatmaktır. Özet, metinden çok daha kısadır ve metnin anlamını değiştirmez.
- **Özet nasıl yapılır?** Metin dikkatle okunur, anahtar kelimeler ve önemli olaylar belirlenir; olaylar oluş sırasına göre, kişisel yorum katmadan yazılır.
- **Karşılaştırma:** İki ya da daha fazla varlık, olay veya düşüncenin **benzer** ve **farklı** yönlerinin ortaya konmasıdır. "hem … hem de, ise, oysa, -den daha, aynı, benzer, farklı olarak" gibi ifadelerle yapılır.
- **Sınıflandırma:** Varlıkların ya da bilgilerin belirli bir **ölçüte** göre gruplara ayrılmasıdır. Aynı varlıklar farklı ölçütlerle farklı biçimlerde sınıflandırılabilir (renk, boyut, kullanım amacı).
- **Çıkarım:** Metinde açıkça söylenmeyen bir bilgiye, metindeki ipuçlarından hareketle ulaşmaktır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki kelimeleri **canlı** ve **cansız** olarak sınıflandırınız.
çınar taş balina bulut karınca kalem

2 Aşağıdaki kelime gruplarından hangisi "**müzik aletleri**" ölçütüne göre oluşturulmuştur?

A) masa, sandalye, dolap
B) elma, armut, kiraz
C) bağlama, keman, davul
D) kedi, köpek, kuş

3 Aşağıdaki metni okuyunuz.
"Kutup ayıları Kuzey Kutbu'nun buzla kaplı bölgelerinde yaşar. Kalın kürkleri ve derilerinin altındaki yağ tabakası onları dondurucu soğuktan korur. Başlıca besinleri foklardır; bu yüzden avlanmak için deniz buzuna ihtiyaç duyarlar. Son yıllarda iklim değişikliği nedeniyle deniz buzları erken eriyor. Buzların azalması, kutup ayılarının avlanmasını zorlaştırıyor ve onları aç bırakıyor."
Metinde kutup ayılarını soğuktan koruyan iki özelliği yazınız.

4 3. sorudaki metnin **özeti** olarak en uygun cümle hangisidir?

A) Buzların erken erimesi, fokla beslenen ve soğuğa uyumlu kutup ayılarının yaşamını zorlaştırıyor.
B) Kutup ayılarının kürkü beyazdır.
C) Foklar denizde yaşar.
D) Kuzey Kutbu çok soğuk bir yerdir.

5 Aşağıdaki ifadelerin doğru olanlarının başına **D**, yanlış olanlarının başına **Y** yazınız.
(…) Özet, metinden daha uzun olmalıdır.
(…) Özete kişisel yorumlar eklenmez.
(…) Sınıflandırmada bir ölçüt belirlenir.
(…) Karşılaştırmada yalnızca benzerlikler yazılır.

6 Kalem ile fırçanın **bir benzer**, **bir farklı** yönünü yazınız.

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **karşılaştırma** yapılmıştır?

A) Kardeşim her sabah süt içer.
B) Kardeşimin adı Efe'dir.
C) Kardeşim okula yürüyerek gider.
D) Kardeşim benden daha uzun boyludur.

8 Aşağıdaki varlıkları sizin belirleyeceğiniz bir **ölçüte** göre iki gruba ayırınız. Ölçütünüzü de yazınız.
uçak bisiklet gemi kayık otomobil helikopter

9 3. sorudaki metinden aşağıdaki **çıkarımlardan** hangisi yapılabilir?

A) Kutup ayıları sıcak ülkelerde de yaşar.
B) Deniz buzları korunursa kutup ayılarının avlanması kolaylaşır.
C) Kutup ayıları yalnızca balık yer.
D) Kutup ayılarının kürkü incedir.

10 Aşağıdaki kelimelerden **grubuna uymayanı** bulunuz ve ölçütü yazınız.
İzmir – Bursa – Tuna – Konya – Trabzon

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki metni okuyunuz.
"Kenan her gün okula bisikletle gider. Yol boyunca hem temiz hava alır hem de spor yapmış olur. Kardeşi Eda ise okula servisle gider. Servis onu kapının önünden alır, yağmurlu günlerde ıslanmaz. Ancak Eda sabahları servisi kaçırmamak için erken hazırlanmak zorundadır. Kenan'ın ise yağmurlu günlerde yağmurluğunu giymesi gerekir."
Kenan ile Eda'nın okula gidiş yollarını karşılaştırarak tabloyu doldurunuz.

	Kenan	Eda
Ulaşım aracı		
Olumlu yönü		
Olumsuz yönü		

12 11. sorudaki metinde aşağıdaki ifadelerden hangisi **karşılaştırma** yapmak için kullanılmıştır?
A) her gün B) yol boyunca C) ise D) kapının önünden

13 3. sorudaki kutup ayısı metnini **üç cümleyle** özetleyiniz.

14 Aşağıdaki kelimeler hangi ölçüte göre sınıflandırılmıştır?
1. grup: elma, limon, portakal **2. grup:** havuç, ıspanak, pırasa
A) meyve – sebze B) renk C) tat D) boyut

15 Aşağıdaki cümlelerden özet için **gerekli olanları** işaretleyiniz.
Bir hikâyenin cümleleri:
1) Küçük Ayla, köyünde bir kütüphane kurmak istiyormuş.
2) Ayla'nın en sevdiği renk yeşilmiş.
3) Komşularından okumadıkları kitapları istemiş.
4) Toplanan kitapları okulun boş odasındaki raflara dizmiş.
5) Kütüphane açılınca köyün bütün çocukları kitap okumaya gelmiş.

16 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **benzerlik** ilişkisi kurulmuştur?

A) Ablası resim yaparken o kitap okuyor.
B) Ablası ondan üç yaş büyük.
C) Ablası şehir dışında okuyor.
D) Tıpkı ablası gibi o da resim yapmayı çok seviyor.

17 Aşağıdaki hayvanları **iki farklı ölçüte** göre sınıflandırınız.
kartal yunus köpek penguen balina at

18 Bir öğrencinin yazdığı özette aşağıdakilerden hangisinin bulunması **uygun değildir**?

A) Metnin ana düşüncesi
B) "Bence bu hikâyenin sonu çok sıkıcıydı." gibi kişisel bir yorum
C) Önemli olaylar
D) Olayların oluş sırası

19 Aşağıdaki iki mevsimi **karşılaştırma ifadeleri** (daha, ise, oysa, benzer şekilde) kullanarak iki cümleyle karşılaştırınız.
ilkbahar – sonbahar

20 "Eda sabahları servisi kaçırmamak için erken hazırlanmak zorundadır."
Bu cümleden hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

A) Servis her sabah belirli bir saatte gelmektedir.
B) Eda okula geç kalmayı sever.
C) Servis Eda'yı hiç beklemez ve okula götürmez.
D) Eda okula bisikletle gider.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki metni okuyunuz.
"Anadolu'da evler yapıldıkları bölgenin iklimine ve malzemesine göre farklılık gösterir. Karadeniz'de bol yağış ve orman olduğu için evler çoğunlukla ahşaptan, çatıları dik yapılır. İç Anadolu'da ağaç az olduğu için kerpiç ve taş kullanılır; çatılar genellikle düzdür. Ege ve Akdeniz kıyılarında ise sıcağa karşı kalın duvarlı taş evler ve serin avlular tercih edilir."
a) Metinde hangi ölçüte göre sınıflandırma yapılmıştır?
b) Karadeniz ve İç Anadolu evlerini iki yönden karşılaştırınız.

22 21. sorudaki metne göre Karadeniz'deki evlerin çatılarının dik olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Güneşten korunmak
B) Ağacın az olması
C) Yağmur sularının çatıdan kolayca akması
D) Rüzgârın hiç esmemesi

23 21. sorudaki metni **en fazla iki cümleyle** özetleyiniz.

24 Aşağıdaki sınıflandırmaların hangisinde **ölçüte uymayan** bir varlık vardır?

A) Gezegenler: Merkür, Venüs, Mars
B) Mevsimler: yaz, kış, ilkbahar
C) Renkler: mavi, sarı, yeşil
D) Kuşlar: serçe, kartal, yarasa, güvercin

25 Aşağıdaki iki metni karşılaştırınız.
I. "Arılar çiçeklerin polenlerini taşıyarak bitkilerin çoğalmasına yardım eder."
II. "Minik arı, çiçeğe konunca 'Sana bir hediye getirdim!' diye vızıldadı."
a) Hangi metin bilgi vermektedir?
b) İki metnin benzer ve farklı yönlerini yazınız.

26 Aşağıdaki özetle ilgili hangisi **söylenebilir**?
Metin: "Mert yarışmaya hazırlanırken her gün iki saat çalıştı. Yarışma günü çok heyecanlıydı ama sakin kalmayı başardı ve birinci oldu."
Özet: "Mert, yarışmayı kazanamadığı için üzüldü."

A) Özet metinle uyumludur.
B) Özet metnin anlamını değiştirmiştir.
C) Özet, metinden daha ayrıntılıdır.
D) Özet gereksiz ayrıntılar içerir.

27 Okul kütüphanesindeki kitapları sınıflandırmak için **iki farklı ölçüt** öneriniz ve her ölçüte göre oluşacak grupları yazınız.

28 "Hem kedi hem de tavşan kürklü hayvanlardır. Oysa kedi et yerken tavşan ot yer."
Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisi yapılmıştır?

A) Benzer ve farklı yönler birlikte verilmiştir.
B) Yalnızca benzerlik gösterilmiştir.
C) Yalnızca farklılık gösterilmiştir.
D) Bir olay oluş sırasına göre anlatılmıştır.

29 Bir arkadaşınız, okuduğu bir kitabın özetini yazarken kitaptaki bütün diyalogları olduğu gibi yazmıştır. Arkadaşınıza özet yazma konusunda **üç öneri** veriniz.

30 Aşağıdaki kelimelerden hangisi, diğer üçüyle **aynı ölçüte göre** bir grupta yer alamaz?

A) kaşık B) çatal C) ayna D) bıçak

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**